

*Parlament České republiky*  
**POSLANECKÁ SNĚMOVNA**  
**2009**  
*V. volební období*

---

734

**Návrh**

poslanců Anny Čurdové, Vladimíry Lesenské, Jiřího Paroubka, Miloslava Vlčka  
a dalších

**na vydání**

**zákona,**  
**kterým se mění zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu,**  
**ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 586/1992 Sb.,**  
**o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů**

## **ZÁKON**

ze dne .....2009

**kterým se mění zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu,  
ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 586/1992 Sb.,  
o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

### **Čl. I**

#### **Změna zákona o životním a existenčním minimu**

V § 7 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění zákona č. 218/2007 Sb. a zákona č. 261/2007 Sb., se v odst. 2 písm. h) bodu 3. za slova „náhrady nemajetkové újmy,“ vkládají slova „včetně náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy přiznané Evropským soudem pro lidská práva a jinou mezinárodní institucí nebo vzniklé na základě smírného urovnání,“.

### **Čl. II**

#### **Změna zákona o daních z příjmů**

V § 4 zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhl. pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb. a zákona č. 2/2009 Sb., se v odst. 1 písm. d) za slova „náhrada nemajetkové újmy,“ vkládají slova „včetně náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy přiznané Evropským soudem pro lidská práva a jinou mezinárodní institucí nebo vzniklé na základě smírného urovnání,“.

### **Čl. III**

#### **Účinnost**

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

## DŮVODOVÁ ZPRÁVA

### Obecná část

#### **Platný právní stav a hlavní principy navrhované právní úpravy**

Zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, došlo oproti předchozímu zákonu č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ke značnému posunu, a to mimo jiné v tom, že pro účely posuzování, zda příjmy osob dosahují částek životního minima nebo existenčního minima, byly vyloučeny příjmy z přijatých náhrad škod a náhrad nemajetkových újem (viz § 7 odst. 2 písm. h/ bod 3), které jsou rovněž uvedeny v zákoně ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Není však zcela zřejmé zda jsou v pojmech „přijaté náhrady škody, náhrady nemajetkové újmy“ zahrnuty i náhrady škod ze smírných ujednání nebo přiznané Evropským soudem pro lidská práva nebo jinou mezinárodní institucí, anebo zda jde pouze o náhrady škod a nemajetkových újem přiznaných vnitrostátním soudem na základě vnitrostátního práva.

Výčet příjmů, které mají relevanci pro posuzování životní situace jedince a jeho životního a existenčního minima má zásadní význam pro poskytování a výplatu sociálních dávek podle dalších zákonů (např. zákon o pomoci v hmotné nouzi odkazuje na ustanovení o příjmech podle zákona č. 110/2006 Sb., rovněž pro potřeby zákona o sociálním zabezpečení se analogicky použije výčet příjmů podle tohoto zákona). Z tohoto důvodu je nezbytné, aby tento výčet - společně s jeho výjimkami - byl pojat co nejpřesněji, aby se tak předešlo či zabránilo rozdílné interpretaci a aplikaci tohoto ustanovení.

Proto je nutné, aby výjimka ze započitatelných příjmů v podobě přijaté náhrady škody a nemajetkové újmy byla blíže rozvedena, a aby se explicitně vztahovala i na náhrady škody a nemajetkové újmy přiznané Evropským soudem pro lidská práva, popř. jinou mezinárodní institucí, jelikož jejich povaha je v souladu s povahou a smyslem náhrad přiznaných vnitrostátním soudem. Zároveň je třeba, aby bylo v zákoně výslovně zakotveno, že jde i o náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy vzniklé na základě smírných ujednání stran.

Na základě této bližší specifikace se předejde a odstraní nejasnosti v interpretaci toho, co vše lze subsumovat pod uvedený pojem náhrady škody a nemajetkové újmy, resp. jaké způsoby vzniku těchto náhrad lze uznat. To je důležité zejména z toho důvodu, aby potřebným občanům, kteří si žádají o sociální dávky, nebylo na újmu vyplacení náhrad škod a nemajetkových újem přiznaných Evropským soudem pro lidská práva či jinou mezinárodní institucí, tj. aby příslušné správní orgány při posuzování nároku na sociální dávku k těmto příjmům nepřihlížely. Účel této satisfakce je totiž zcela jiný a občané nemohou být nuceni, aby těchto výplat použili k zajištění svých základních životních potřeb.

#### **Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána**

Předkládaný návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Návrh zákona je v souladu i se závazky České republiky vyplývajícími z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

## **Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy**

Návrh nemá přímé dopady na státní rozpočet, ani na rozpočty krajů a obcí. Zpřesňuje pouze platnou právní úpravu tak, aby bylo nepochybné, že náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy přiznané Evropským soudem pro lidská práva či jinou mezinárodní institucí nebo vzniklé na základě smírného urovnání, se stejně jako ostatní „přijaté náhrady škody, náhrady nemajetkové újmy,“ rovněž nezapočítávají mezi započitatelné příjmy pro účely zákona o životním a existenčním minimu, resp. že se z téhož důvodu započítávají mezi příjmy osvobozené od daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů.

### **Zvláštní část**

#### **K čl. I**

Z důvodů uvedených v obecné části důvodové zprávy se do § 7 odst. 2 písm. h) bodu 3. zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, za slova „přijaté náhrady škody, náhrady nemajetkové újmy,“ vkládají slova „včetně náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy přiznané Evropským soudem pro lidská práva a jinou mezinárodní institucí nebo vzniklé na základě smírného urovnání,“.

#### **K čl. II**

Novela zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně jeho ustanovení § 4 odst. 1 písm. d), je nutná v souvislosti s novelou zákona o životním a existenčním minimu, která z hlediska započitatelných příjmů pro posuzování životního a existenčního minima jednotlivce navazuje a odkazuje na zákon o daních z příjmů. V ustanovení § 7 odst. 2 písm. h) zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, jsou rovněž uvedeny příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a jsou od této daně osvobozeny. Z těchto příjmů rozhodných pro posouzení, zda příjmy osob dosahují částek životního minima nebo existenčního minima, byly taxativně vyloučeny v § 7 odst. 2 písm. h) bod 3. přijaté náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy, které jsou rovněž uvedeny v zákoně o daních z příjmů jako příjem, který je osvobozen od daně.

Z důvodů uvedených výše se i v zákoně o daních z příjmů zpřesňuje vymezení kategorie příjmů osvobozených od daně z příjmů fyzických osob tak, že kategorie „přijatá náhrada škody, náhrada nemajetkové újmy,“ se blíže rozvádí, tzn. že se bude explicitně vztahovat i na náhrady škody a nemajetkové újmy přiznané Evropským soudem pro lidská práva, popř. jinou mezinárodní institucí. Zároveň se v zákoně výslovně zakotvuje, že se jde i o náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy vzniklé na základě smírných ujednání stran.

Na základě této bližší specifikace se předejde a odstraní nejasnosti v interpretaci toho, co vše lze subsumovat pod uvedený pojem náhrady škody a nemajetkové újmy, resp. jaké způsoby vzniku těchto náhrad lze uznat za příjmy osvobozené od daně.

#### **K čl. III**

Účinnost zákona se navrhuje k prvnímu dni kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

V Praze dne 11. února 2009

Anna Čurdová, v. r.  
Vladimíra Lesenská, v. r.  
Jiří Paroubek, v. r.  
Miloslav Vlček, v. r.  
Jaroslav Krákora, v. r.  
Břetislav Petr, v. r.  
Petr Červenka, v. r.  
Ladislav Vomáčko, v. r.  
Karel Černý, v. r.  
Hana Orgoníková, v. r.  
Cyril Zapletal, v. r.  
Petr Rafaj, v. r.  
Milan Urban, v. r.  
Robin Böhmisch, v. r.  
Karel Šplíchal, v. r.  
Zdeněk Jičínský, v. r.  
Irena Kočí, v. r.  
Zuzana Brzobohatá, v. r.  
Milan Urban, v. r.  
Jan Babor, v. r.

Vítězslav Jandák, v. r.  
Vlastimil Aubrecht, v. r.  
Miroslav Svoboda, v. r.  
Miloslav Soušek, v. r.  
Ladislav Šiněl, v. r.  
Pavol Kubuš, v. r.  
Jaromír Chalupa, v. r.  
Pavel Ploc, v. r.  
Robert Dušek, v. r.  
Ladislava Zelenková, v. r.  
František Bublan, v. r.  
Petr Zgarba, v. r.  
Jan Látka, v. r.  
Vlasta Bohdalová, v. r.  
Marcela Mertinová, v. r.  
Radko Martínek, v. r.  
Michal Hašek, v. r.  
Lubomír Zaorálek, v. r.  
Lenka Mazuchová, v. r.  
František Novosad, v. r.

**Promítnutí navrhovaných změn  
do příslušných částí novelizovaných zákonů**

**Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu**

§ 7

(1) (...)

(2) Za započitatelné příjmy se pro účely tohoto zákona dále považují

a) dávky nemocenského pojištění (péče) a důchodového pojištění a dávky úrazového pojištění, s výjimkou bolestného, příspěvku za ztížení společenského uplatnění, náhrady nákladů spojených s léčením a náhrady nákladů spojených s pohřbem,

b) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci<sup>19)</sup>,

c) plnění z pojištění pro případ dožití určitého věku,

d) výživné a příspěvek na výživu rozvedeného manžela a neprovdané matce, s výjimkou těch uvedených příjmů, které byly vyplaceny z příjmů osoby, která se pro účely stanovení započitatelných příjmů považuje za společně posuzovanou osobu s osobou, která takové příjmy přijala,

e) dávky státní sociální podpory, s výjimkou příspěvku na bydlení a jednorázových dávek,

f) příspěvek na živobytí<sup>1)</sup>,

g) mzdové nároky vyplacené úřadem práce podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů<sup>20)</sup>,

h) příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a jsou od této daně osvobozeny<sup>21)</sup>, nejde-li o příjmy uvedené v písmenech a) až g) nebo v odstavci 5, s výjimkou

1. příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků osvobozených od daně z příjmů fyzických osob<sup>22)</sup>, kromě příjmů uvedených v písmenech i) a j),

2. příjmů z prodeje nemovitostí a z odstupného za uvolnění bytu použitých k úhradě nákladů na uspokojení bytové potřeby,

3. přijaté náhrady škody, náhrady nemajetkové újmy, **včetně náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy přiznané Evropským soudem pro lidská práva a jinou mezinárodní institucí nebo vzniklé na základě smírného urovnání**, plnění z pojištění majetku, plnění z pojištění odpovědnosti za škody a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy,

4. peněžní pomoci obětem trestné činnosti,

5. sociální výpomoci poskytované zaměstnavatelem,

6. podpory a příspěvků z prostředků nadací a občanských sdružení,

7. příjmů plynoucích z doplatku na bydlení a mimořádné okamžité pomoci podle zákona o pomoci v hmotné nouzi<sup>22a)</sup>,

8. příjmu plynoucího z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách<sup>22b)</sup>, je-li tato péče vykonávána fyzickou osobou patřící do okruhu společně posuzovaných osob podle § 4,

9. stipendií,

10. odměn vyplácených dárcům za odběr krve a jiných biologických materiálů z lidského organismu,

11. náhrad (příspěvků) pobytových výloh poskytovaných orgány Evropské unie zaměstnancům (národním expertům) vyslaným k působení do institucí Evropské unie,

12. příjmu plynoucího ve formě daňového bonusu,

a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů<sup>23)</sup>,

i) zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný v cizí měně podle zvláštních právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů<sup>24)</sup> vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí, a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů<sup>23)</sup>,

j) příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny za dobu dočasně pracovní neschopnosti nebo karantény podle zvláštních právních předpisů<sup>24a)</sup>, a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů<sup>23)</sup>,

k) další opakující se nebo pravidelné příjmy.

(3) (...)

(4) (...)

(5) (...)

1) Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

19) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

20) Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

21) § 4 odst. 1 a § 6 odst. 9 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

22) § 6 odst. 9 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

22a) § 33 a násl. a § 36 a násl. zákona č. 111/2006 Sb., ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

22b) § 7 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

23) § 5 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

24) Například § 11 odst. 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, § 119 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

24a) Například § 192 až 194 zákoníku práce, § 34 odst. 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, § 73 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 48 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 53 odst. 4 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

## **Zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů**

### **§ 4**

#### **Osvobození od daně**

(1) Od daně jsou osvobozeny

a) příjmy z prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu, včetně souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem. Obdobně se postupuje také u příjmů z prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo

spoluvlastnického podílu, včetně souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště bezprostředně před prodejem po dobu kratší dvou let a použije-li získané prostředky na uspokojení bytové potřeby. Pro osvobození příjmů plynoucích manželům z jejich společného jmění postačí, aby podmínky pro jeho osvobození splnil jen jeden z manželů, pokud majetek, kterého se osvobození týká, není nebo nebyl zařazen do obchodního majetku jednoho z manželů. Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje tohoto bytu nebo domu, pokud je nebo byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, a to do 2 let od jeho vyřazení z obchodního majetku. Osvobození se dále nevztahuje na příjmy, které plynou poplatníkovi z budoucího prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu na tomto majetku, včetně souvisejícího pozemku, uskutečněného v době do 2 let od nabytí, a z budoucího prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu na tomto majetku, včetně souvisejících pozemků, uskutečněného v době do 2 let od jeho vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 2 letech od nabytí nebo po 2 letech od vyřazení z obchodního majetku,

b) příjmy z prodeje nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor neuvedených pod písmenem a), přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu pěti let. V případě, že jde o prodej nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor nabytých děděním od zůstavitele, který byl příbuzným v řadě přímé nebo manželem (manželkou), zkracuje se doba pěti let o dobu, po kterou byla nemovitost prokazatelně ve vlastnictví zůstavitele nebo zůstavitelů, pokud nemovitost byla nabývána postupným děděním v řadě přímé nebo manželem (manželkou). Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor včetně nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor uvedených v odstavci 1 písm. g), pokud jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, a to do pěti let od jejich vyřazení z obchodního majetku. Osvobození se dále nevztahuje na příjmy, které plynou poplatníkovi z budoucího prodeje nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, uskutečněného v době do pěti let od nabytí, a z budoucího prodeje nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, uskutečněného v době do pěti let od jejich vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po pěti letech od nabytí nebo po pěti letech od vyřazení z obchodního majetku. V případě prodeje pozemku nabytého prodávajícím od pozemkového úřadu výměnou v rámci pozemkových úprav podle zvláštního právního předpisu,<sup>87)</sup> se doba 5 let zkracuje o dobu, po kterou prodávající vlastnil původní pozemek, který byl směněn, a tato doba se započítává i do doby, která běží od vyřazení směněného pozemku z obchodního majetku,

c) příjmy z prodeje movitých věcí. Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje motorových vozidel, letadel a lodí, nepřesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu jednoho roku. Osvobození se nevztahuje rovněž na příjmy z prodeje movitých věcí, včetně příjmů z prodeje movitých věcí uvedených v odstavci 1 písm. g), pokud jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku pro výkon podnikatelské a jiné samostatné výdělečné činnosti poplatníka, a to do pěti let od jejich vyřazení z obchodního majetku,

d) přijatá náhrada škody, náhrada nemajetkové újmy, **včetně náhrady škody a náhrady nemajetkové újmy přiznané Evropským soudem pro lidská práva a jinou mezinárodní institucí nebo vzniklé na základě smírného urovnání**, plnění z pojištění majetku a plnění z pojištění odpovědnosti za škody, kromě plateb přijatých náhradou za ztrátu příjmu a plateb přijatých jako náhrada za škody způsobené na majetku, který byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti v době vzniku škody, nebo přijatých jako náhrada za škody způsobené na majetku sloužícím v době vzniku škody k pronájmu a kromě plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností poplatníka a za škodu způsobenou poplatníkem v souvislosti s pronájmem,



